

2016/2224(INI)

13.7.2017

MIŠLJENJE

Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja

upućeno Odboru za pravna pitanja

o legitimnim mjerama za zaštitu zviždača koji objavljivanjem povjerljivih podataka trgovačkih društava i javnih tijela djeluju u javnom interesu (2016/2224(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: David Casa

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja poziva Odbor za pravna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da je uloga zviždača i u javnom i u privatnom sektoru pomoći u razotkrivanju, obeshrabrivanju i sprečavanju nepravilnosti, kao što su loše upravljanje, prijevara i korupcija te da na taj način doprinose promicanju ljudskih prava, vladavine prava, slobode izražavanja, transparentnosti i demokratske odgovornosti, kao i prava radnika; budući da su zviždači često zaposlenici koji su u radnom odnosu i koji ovise plaći kao izvoru prihoda za život;
- B. budući da važnost zaštite zviždača priznaju svi glavni međunarodni instrumenti koji se odnose na korupciju i da su standardi u vezi sa zviždačima utvrđeni u Konvenciji Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC), Preporuci Vijeća Europe CM/Rec(2014)7 i Preporuci OECD-a o borbi protiv podmićivanja iz 2009.;
- C. budući da je važnost uloge zviždača u zaštiti javnog interesa potvrđena nedavnim masovnim razotkrivanjem slučajeva korupcije, kao što je skandal „Panamski dokumenti” i „Swiss Leaks”, te razotkrivanjem zaobilaženja i kršenja propisa u području zakona o radu, što je u nekim slučajevima rezultiralo nesigurnošću radnih mjesta; budući da zviždači u Europi trenutačno nisu dovoljno priznati i zaštićeni;
- D. budući da postoji ozbiljna zabrinutost da se zviždači, koji djeluju u interesu javnosti, suočavaju s netrepeljivošću, uznemiravanjem, zastrašivanjem i izolacijom na radnome mjestu, potom s preprekama kada se radi o budućem zapošljavanju, gubitkom sredstava za život, a često i ozbiljnim prijetnjama upućenima članovima njihovih obitelji i kolegama; budući da postoji mogućnost da zviždači zbog straha od odmazde ne reaguju i na taj način ugroze javni interes;
- E. budući da se na radnom mjestu treba uspostaviti radno okruženje u kojemu osobe osjećaju da mogu upozoriti na moguće nepravilnosti poput propusta, povrede radne dužnosti, lošeg upravljanja, prijevare ili nezakonitih radnji; budući da je iznimno važno poticati ispravnu kulturu u kojoj radnici mogu skrenuti pozornost na probleme bez straha od odmazde koja bi mogla utjecati na njihovo trenutačno i buduće zaposlenje;
- F. budući da bi cilj zviždača trebalo biti prijavljivanje radnji koje su prijetnja javnom interesu, kojima se krši zakon te svih primjera prijestupa i povrede radne dužnosti;
- G. budući da u nekim državama članicama već postoje zakoni kojima se štite zviždači, dok u drugima takvi zakoni ne postoje te da je zbog toga zaštita zviždača u EU-u ograničena i nejednaka; budući da je to posebno važno ako postoje prekogranične posljedice ili posljedice koje se odnose na cijeli EU; budući da zbog toga dolazi do pravne nesigurnosti;
- H. budući da države članice, zbog činjenice da postojanje nacionalnog pravnog okvira za zaštitu zviždača ne jamči uvijek odgovarajuću provedbu i učinkovitost zaštite zviždača, moraju osigurati usklađenost s postojećim nacionalnim zakonodavstvom za zaštitu zviždača;

- I. budući da je korupcija ozbiljan problem s kojim se danas suočava Europska unija te da se može dogoditi da zbog nje vlade ne budu u stanju zaštititi stanovništvo, radnike, vladavinu prava i gospodarstvo, da dođe do ugrožavanja javnih institucija i usluga, gospodarskog rasta i konkurentnosti u raznim područjima te do gubitka povjerenja u transparentnost i demokratsku odgovornost javnih i privatnih institucija i industrija; budući da se procjenjuje da zbog korupcije gospodarstvo EU-a ostaje bez 120 milijardi EUR godišnje, što čini 1 % BDP-a Unije;
- J. budući da područje primjene gospodarskih informacija može izlaziti izvan okvira nacionalnih granica te budući da zviždači imaju ogromnu ulogu u razotkrivanju nezakonitih radnji koje se provode u drugim zemljama i protivne su nacionalnim gospodarskim interesima;
- K. budući da su zviždači od ključne važnosti i u ranom otkrivanju pogrešaka, izazova ili problema unutar organizacije; budući da poštovanje te prakse može dovesti do stvaranja organizacijske kulture koja se temelji na učenju na pogreškama; budući da je u nekim državama članicama to rezultiralo podržavanjem prijavljivanja pogrešaka, a time i organizacijskom promjenom;
1. poziva na promjenu javne percepcije zviždača, posebice među političarima, poslodavcima i medijima, i to naglašavanjem njihove pozitivne uloge kao mehanizma ranog upozoravanja, kao načina da se razotkriju i spriječe zloporaba i korupcija te kao mehanizma odgovornosti na osnovi kojega se provodi javni nadzor nad vladama i poduzećima;
 2. pozdravlja preporuku Vijeća Europe koja se odnosi na područje primjene europskog okvira za zaštitu zviždača koji bi trebao obuhvaćati sve pojedince bilo u javnom bilo u privatnom sektoru, bez obzira na prirodu njihova radnog odnosa i bez obzira na to jesu li plaćeni ili nisu;
 3. poziva Komisiju da nakon ocjene pravne osnove, savjetovanja sa socijalnim partnerima i u skladu s načelom supsidijarnosti sastavi zakonodavni ili pravni prijedlog u pogledu zviždača; poziva na donošenje učinkovitih mjera za zaštitu zviždača koji otkriju te u dobroj vjeri i u javnom interesu prijave slučajeve prijestupa, od nepoštenog postupanja povezanog s radom i odmazde do kaznene i građanske odgovornosti; ističe važnost jamčenja anonimnosti zviždača i povjerljivosti postupka;
 4. upozorava da postoji opasnost da se zviždačima koji su djelovali u javnom interesu onemoguću napredovanje u karijeri, da izgube posao ili da na radnom mjestu trpe odmazdu kolega i uprave te da to ima obeshrabrujući, prijeteći i dugoročno razoran psihološki učinak na osobe koje otkriju prijestup; ističe da se zviždači suočavaju s velikim osobnim i profesionalnim rizikom te da obično plaćaju cijenu za to, i u osobnom i u profesionalnom pogledu; stoga naglašava da bi se definicija zviždača trebala primjenjivati na što veći broj radnika, uključujući sadašnje i bivše zaposlenike, kao i stažiste, naučnike i druge;
 5. podsjeća na važnost osmišljavanja instrumenata za kažnjavanje i zabranu svih oblika odmazde, poput uznemiravanja ili postupanja kojim se osobe kažnjava ili diskriminira, uključujući i radnje koje se nakon razotkrivanja informacija poduzmu protiv njihovih kolega ili članova njihovih obitelji;

6. naglašava da se zviždačima i članovima njihovih obitelji čiji su životi ili sigurnost ugroženi mora osigurati učinkovita i primjerena zaštita te da moraju imati pravo pokrenuti sudske postupke kad god je to potrebno;
7. naglašava da su zviždači važan izvor informacija za istraživačko novinarstvo te poziva države članice da u slučajevima u kojima se optužbe pokažu istinitima zajamče stvarnu i pravnu zaštitu prava novinara i identiteta zviždača koji djeluju u dobroj vjeri; naglašava da bi novinari trebali biti zaštićeni i u slučajevima u kojima su oni sami izvor informacija te da vlasti ni u jednom ni u drugom primjeru ne bi trebale pribjegavati provođenju nadzora;
8. smatra da bi za pronalaženje dokaza trebao biti odgovoran poslodavac koji mora neosporno moći dokazati da nijedna od mjera koje su poduzetr protiv zaposlenika ni na koji način nije bila povezana sa zviždačevim razotkrivanjem informacija;
9. potiče poslodavce, predstavnike radnika i vlasti da uspostave učinkovite kanale za prijavljivanje i otkrivanje prijestupa, da brzo djeluju slijedom informacija koje su im prijavljene nakon njihove detaljne provjere te da odmah obavijeste sve potrebne i relevantne strane, agencije i institucije o mogućim nezakonitim radnjama ili prijestupima;
10. podsjeća da je u cijeloj Uniji potrebno pružiti nužnu pravnu sigurnost i zaštitu osobama koje su prijavile provjerene prijestupe i u javnom i u privatnom sektoru;
11. podsjeća na to da bi budućim normativnim okvirom trebalo uzeti u obzir propise, prava i obveze koji su na snazi u području zapošljavanja i imaju utjecaj na njega; nadalje ističe da bi se pritom trebalo savjetovati sa socijalnim partnerima i djelovati u skladu s kolektivnim ugovorima;
12. podsjeća na to da bi, ako se nakon detaljne provjere utvrdi da je riječ o svjesnim krivim optužbama izrečenima u lošoj namjeri, njihovi autori za to trebali odgovarati;
13. poziva relevantna nadležna tijela da uvedu obvezu poduzimanja svih mogućih radnji u pogledu mehanizama za zaprimanje i obradu prijave koje podnesu i zaposlenici i sama nadležna tijela.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	12.7.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 50 -: 0 0: 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Terry Reintke, Robert Rochefort, Claude Rolin, Sven Schulze, Siôn Simon, Romana Tomc, Yana Toom, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Maria Arena, Lynn Boylan, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Paloma López Bermejo, Anne Sander, Joachim Schuster, Csaba Sógor, Helga Stevens, Flavio Zanonato
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Andrejs Mamikins

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU ČIJE SE MIŠLJENJE TRAŽI

50	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Marian Harkin, Robert Rochefort, Yana Toom, Renate Weber
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Anthea McIntyre, Helga Stevens, Jana Žitňanská
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Lynn Boylan, Tania González Peñas, Rina Ronja Kari, Patrick Le Hyaric, Paloma López Bermejo
NI	Lampros Fountoulis
PPE	David Casa, Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ádám Kósa, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Marek Plura, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Csaba Sógor, Romana Tomc
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Ole Christensen, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Marju Lauristin, Javi López, Andrejs Mamikins, Joachim Schuster, Siôn Simon, Marita Ulvskog, Flavio Zanonato
VERTS/ALE	Jean Lambert, Terry Reintke, Tatjana Ždanoka

0	-

2	0
ENF	Dominique Martin, Joëlle Mélin

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani